

Motion till riksdagen 2022/23:1676

av **Helena Vilhelmsson (C)**

Utökad rätt att bevilja reflektionsperiod gällande offer för människohandel

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler funktioner måste ges mandat att identifiera brottsoffer för människohandel och ansöka om reflektionsperiod och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Enligt Europarådets konvention mot människohandel har personer som utsatts för människohandel rätt till 30 dagars reflektionsperiod. Och det är ovillkorligt, oavsett vad personen väljer att göra efter att hen befriats från sin förövare. Syftet med reflektionsperioden är att ge återhämtning och en chans att undkomma människohandlarnas inflytande samt möjlighet att av egen kraft fatta beslut om samarbete med myndigheter genom polisanmälan m.m. Problemet är att reflektionsperioden inte är lagstadgad i sig i svensk lagstiftning utan enbart gäller brottsoffer som medverkar till en förundersökning inleds. Detta utifrån utlänningslagens tolkning om brottsoffer.

Därmed blir förundersökningsledaren den enda som kan avgöra huruvida brottsoffret får den grundläggande rätt till reflektionsperiod om 30 dagar som det har rätt till. I nästa steg kan offret som är utsatt för trafficking få ett tidsbegränsat uppehållstillstånd om minst sex månader, om förundersökningsledaren anser att så behövs för rättsprocessen och ansöker därom. Därmed kopplas greppet om reflektionsperiod ännu hårdare till just den rättsliga processen.

Konsekvenserna av att reflektionsperioden enbart kopplas till en förundersökning kan bli att offer som vet med sig att de inte vågar anmäla förövarna p.g.a. rädsla för repressalier, hot m.m., går miste om den grundläggande rätten till reflektionsperiod som alla offer faktiskt har. Detta leder till att förhållandevis få reflektionsperioder beviljas i Sverige, vilket har uppmärksamrats och kritiserats av Europarådets expertkommitté

som övervakar konventionen mot människohandel och dess efterlevnad i de stater som har antagit den.

Människohandel är en väldigt ljusskygg och grovt kriminell verksamhet. Offer för människohandel kommer många gånger aldrig i kontakt med våra svenska myndigheter och befinner sig utsatta, rättslösa och identitetslösa här i Sverige. Många lever under hot och vågar inte kontakta myndigheterna med anledning av att de själva eller deras släktingar kan bli hotade till döden om en sådan kontakt tas.

Offer för människohandel måste ses som just brottsoffer och vi måste ha en förståelse för att de flesta som lyckas ta sig ur människohandlarnas klor har som främsta eller enda fokus att få skydd, stöd och återhämtning. En trygg person är redo att medverka i en rättsprocess, medan en person som är rädd och orolig för sig själv och sin familj inte är det.

Rätten till reflektionsperiod enligt Europarådets konvention bör lagstadgas i Sverige och kopplas till de utsattas rätt till skyddsbehov och därmed frikopplas från att enbart gälla i samband med, och vara avhängig, en rättslig process. Den skall i linje med dess syfte vara ovillkorad och gälla alla traffickingoffer oavsett samarbete med polis och åklagare.

Numera kan även socialtjänsten ansöka om en reflektionsperiod, vilket är bra, men fler funktioner i den brottsbekämpande kedjan måste ges mandat att identifiera och bevilja en reflektionsperiod, exempelvis regionskoordinatorer, läkare eller psykologer. Endast så kan vi skydda fler brottsoffer.

Rätten till en ovillkorlig reflektionsperiod för att landa och få socialt stöd kan vara avgörande för om ett offer för människohandel vill medverka i en rättsprocess och förövaren därmed kan gripas och dömas.

Helena Vilhelmsson (C)